

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115.—BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

LA SÍNTESI DE UN DISCURS

— Veuen tot això?... Doncs tot això és la Lliga.

El mal camí

Nosaltres, que políticament estem a molts quilòmetres lluny de la «Lliga Regionalista», creiem que se la ha de combatre. L'han de combatre, com és natural i lògic, tots aquells qui en el camp polític i en el camp social, ocupen unes altres posicions.

Els qui a Catalunya sostenim idees d'esquerra, hem de combatre, doncs, a la «Lliga». Però, què és lo que de la «Lliga» hem de combatre? Fem aquesta pregunta, perquè altra cop veiem com certs elements republicans emprenen, en aquest punt, el mal camí.

Els republicans catalans han de combatre a la «Lliga» en quant és conservadora, dretista, oligàrquica, absorbent. Aquest és el front d'atac que ofereix a les forces esquerris-

tes i avançades. Lo que no s'ha de fer, perquè no escau als esquerristes ni als avançats, és combatre-la en nom de la intangible unitat espanyola, de la sacrosanta mare patria i altres conceptes buits i veritablement reaccionaris.

Fa molt malament El Progreso tornant-se a ficar per aquest camí i actuant d'intolerant inquisidor espanyolista. Parlant de la hidra separatista no convencerà a gaires catalans, ni tant sols perjudicarà a la «Lliga». Els republicans catalans, els de bona mena, estem lluny dels regionalistes, som els seus adversaris polítics en una pila de qüestions. Però som al mateix temps fills amorosos i fidels de Catalunya, i partidaris convençuts dels seus drets i de la seva llibertat. El patriotisme de xaranga que usa El Progreso, d'acord amb tots els polítics de Madrid, a nosaltres ens fa mal de cap, angúnia i basca.

COMENTARIS

En Cambó, Raisuli

UAN parlavem amb algú regionalista tolerable, oposant la nostra cordialitat nacionalista a la seva habilitat possibilista, li advertíem arribaria un dia, en el qual o no trobarien darrera seu un troç de poble viril, quan tornessin els agravis castellans, o bé haurien de renovar aquelles antigues estridències recriminades en ple parlament pel senyor Cambó. La «Lliga Regionalista» havia devallat fins a un caciquisme, que vivia com un «maquereau» a expenses de Catalunya. I li eren enutjosos els idealismes cridaires i fadigant el ritme de catacamba de *Els Segadors*. Tota la pràctica doctrina regionalista se tancava en *laissez faire, laissez passer*, que els iniciats repetien fent l'ullet, com uns vius agents de la diplomàcia inter-regional.

Escenogràficament, el senyor Cambó declarà el diumenge, que aquesta tàctica, la «Lliga Regionalista» la rebutjava per infeconda. No'ns entenien, ni'ns podriem avenir mai amb Madrid. L'extensió regionalista que també havien preconitzat, se convertia, aplicada a Espanya, en un desig de millorament dels serveis del govern, no pas en una ansia nacionalista, com a Catalunya, on encara que el govern fos millor, seguiríem essent nacionaistes. En conseqüència anirien a Madrid, i ja en la discussió del Missatge de la Corona, demanarien l'oficialitat de la llengua catalana, delegacions amples per a la Mancomunitat, una assemblea de les forces catalanes que fos com el nostre parlament. Se compleixen els nostres presentiments. En Cambó se posa les ulleres del Dr. Martí i Julià. En Vallés i Pujals, parla de patries marastres. En Morera i Galícia d'embaixadors, i tot lo altre que's requereix en les apoteosis. Molt bé, però la rectificació d'en Cambó arriba fins a les entranyes mateixes de la «Lliga», que no és partit esquerp i rectilini, sino mansoi i curvilini, que no pot empenyer, sino canalitzar, que no dona batalles sino que les aprofita. I així ho entenien abans, quan preconitzava l'existència d'una esquerpa catalana que fes serveis d'avençada, imposant en les nostres corporacions un sentit democràtic, sobre tot en les reformes econòmiques, i lliensant en el parlament espanyol comunicacions, que la «Lliga» desvirtuaria, obtenint noves concessions pel servei.

I aquí està el perill de l'actitud d'en Cambó. Si persisteix en ella, el nucli conservador—conservador en sentit catalanista—no'l seguirà. Aquells que arribarien al martiri per Catalunya, continuaran maliciant que en Cambó, fa política, no pas catalanisme, i amb les sensates forces menestrals, no creiem que en Cambó pugui simular gaires resistències. Pensi que l'escola de la Lliga, no ha estat escola d'heroisme, sino de funcionaris, i que el catalanisme encara no ha tingut cap consagració tràgica.

Les líriques audacies d'en Cambó, duraran lo que les consabudes roses de Malherbe. En Cambó, fa de Raisuli. Que'l govern dóna? Ell acata. Que'l govern nega? Ell s'exaspera.

En el seu discurs, no declarava la guerra a l'Estat espanyol, sino a l'ex-ministre de la Governació, actualment d'Hisenda, que va combatre a la «Lliga», encasillant als seus adversaris. En el fons de tota aquesta cridoria, no hi ha més que una miserable qüestió electoral i d'amor propi, car no se salta tan fàcilment de l'apacible *statu-quo*, a l'*ultimatum*.

La capitulació de l'esquerra

Mentres oferia al ministeri fel i vinagre, ens regalava aigua-mel, als homes de l'esquerra. Tan fidels a Catalunya erem, que veient desfeta la nostra organització, confíem amb ells, regionalistes.

Els regionalistes i nosaltres som infusio-nables. També creuen amb Espanya, dinàstics i socialistes, i no obstant, quina possibilitat de conjunció se pot establir entre aquests homes? Dels radicals ens separa Catalunya i la conducta pública; dels regionalistes, la Llibertat i l'any 1909, amb el qual ells mai hi compten.

Ademés, ¿en nom de què ens poden demanar vassallatge? El republicanisme és la força més tradicional—fóra els carlins, agònics—i més tangible de Catalunya. Comptem amb grans municipis com els de Reus, Figueres, Vendrell, Mataró, Sant Feliu, etc. De cinc diaris disposem a Barcelona, contra un de la «Lliga». Nou diputats republicans triomfaren. Si una *élite* intel·lectual, integra la «Lliga», una altra selecció, tal volta superior, forma en l'esquerra. ¿Què ens manca un *meneur*, o una dinàmica que coordini la nostra dispersió? Cert, però cert també que a Catalunya se passa molt fàcilment de la desfeta a la victòria i de l'apoteosi al vençiment. I la «Lliga» viu, no de les seves virtuts, sino dels nostres errors.

L'apel·lació a Europa

En Cambó, posant un epíleg espantador al seu rosari de rectificacions, decreta l'apel·lació a Europa. «Fins are hem estat de cara a Espanya; ara ens girarem de cara a Europa...» Això volia dir: a Madrid, oposarem París, i en el futur congrés de la pau algú parlarà de Catalunya.

En Cambó oblidava tres coses:

a) Que Catalunya, malgrat haver preconitzat fa vuit anys, profèticament, el nostre Alomar, l'apel·lació a Europa, és més desconeguda a Perpignan que a Saragoça.

b) Que la «Lliga Regionalista» ha mostrat o indiferència envers França, o una manifesta germanofília.

c) Que si algú parlés, en el congrés de la pau, de Catalunya, l'interrogarien: ¿En nom de qui? I entre l'Estat espanyol i Catalunya, servirien al primer.

Més encara. En Cambó, ¿com podria plantejar, davant dels aliats, que això vol dir, davant d'Europa, si anatemitza a Bèlgica, per haver defensat la seva llibertat nacional? Aquí, per a vergonya i agravi de la «Lliga», volem fixar les paraules que en Cambó gosava escriure en agost de 1914:

«Ningú podia sospitar que Bèlgica, a l'ésser invadida pels exercits alemanys, els plantés cara. Semblava evident que Bèlgica es limitaria a protestar davant de les potències signataries del tractat de Londres, de la violació del principi de la neutralitat que en dit tractat s'estableix, però que no's llençaria a una aventura guerrera a la qual res l'obligava, en la que res hi pot guanyar i ho pot perdre tot, fins la seva existència, i que, des del primer moment, ha portat com a conseqüència el que el seu territori siga el camp on se desenrotlla aquesta lluita formidable, amb tot el seguit de runes i desolacions que això li porta. El Govern de Bèlgica ha fet a França un favor que mai podrà pagar-li, però ha arruïnat al seu país oferint-lo com a camp de devastació en una lluita en que res li anava ni res li venia. Ha compromès, pel cas d'una victòria d'Alemanya, la seva mateixa existència com a nació.

El gest de Bèlgica és d'una immensa gallardia, però els seus governants han contret una responsabilitat que, passada que siga la lluita, el seu poble no els podrà perdonar mai.»

En Cambó purgarà aquestes paraules, si no les rectifica públicament i categòricament. Si no ho fa, tot intentant una habilitat, cometrà, senzillament, un doble *chantage* polític amb França i amb Espanya.

I no oblidí que existeix, per a ell i per a altres, un ideal Comitè de Salut Pública, devot a la França, que no perdona.

PARADOX

EL TIMBAL DEL BRUCH

Is nostres jaumins estan alarmats i neguitosos davant els plans secrets que s'atribueixen a la «Lliga». Aquell bon senyor Marià Bordas que aleshores de la Solidaritat va ésser diputat per no sé on, ha publicat en *El Correo Catalan* un article emfàtic, contradint algunes de les afirmacions fetes per en Cambó en el míting regionalista del passat diumenge.

Entre totes les coses nefandes que va dir en Cambó, una n'hi ha que l'horroritza particularment a l'ex-diputat jaumí. És allò de que, si els pobles que formen l'Estat espanyol no estan ben avinguts, si Catalunya no es troba bé dins l'Estat, pot succeir que en el pròxim Congrés de la pau, quan parli la representació d'Espanya, una veu potent digui: No parla en nom de Catalunya!

En aqueixes paraules l'articulista d'*El Correo Catalan* hi troba indicis de propòsits gravíssims i tenebrosos. Diu que semblen admetre la possibilitat que una potència estrangera assumeixi la representació de Catalunya—«lo que no succeirà en vida nostra», afirma el terrible trabucaire—; potència que, segons ell creu, deu ésser la França. I aquí l'home, com a endut per un fort remolí de vent, escriu la següent parrafada *estil Mella*:

«Si així fos, tingueu ben entès que els hereus universals de Catalunya (aquests hereus són els jaumins), els nés de la niçaga de l'any vuit, tornarien a enlairar la Bandera del Sant Crist i a fer retrunyir el timbal del Bruch i armariem nostres braços per a fer novament de Catalunya tomba d'invasors i afrancesats, i demostrar al món que si som un poble que mereix ésser lliure i sab conquerir sa llibertat, no sab comportar se com fill borb de la mare Espanya.»

La parrafada del senyor Marià Bordas ens ha deixat un poc aclaparats. Però allò del timbal del Bruch ens ha fet redreçar. Els francòfils estem en perill. Requetés i jaumins majors d'edat ens preparen la tomba, on ens sepultaran després de matar-nos de mala mort.

El senyor Marià Bordas deu ésser un home de foc, d'ardent imaginació. Tot aquest castell tràgic que ell aixeca amb unes quantes paraules d'en Cambó, pot molt ben ésser que no sigui altra cosa que una fantasia. Però, si alguna cosa del que indica el prohoms jaumí succeís, no hi hauria motiu per pendre-s'ho tan a la valenta. No n'hi ha per tant...

No, senyor Bordas, no n'hi ha per tocar timbals. Vostè, que en el seu article exhibeix una erudició històrica espaventable, no pot ignorar que coses molt més grosses s'han vist a Catalunya en qüestions d'aquesta mena. Vostè deu saber que l'any 1640, en Pau Clarís es va entendre amb França per a sostenir la revolta catalana contra Felip IV. I en Pau Clarís era un canonge—tan canonge com mossèn Colléll—i a més un gran patriota, i no pas cap fill borb de cap mena de mare.

Tot això del Bruch, de l'any vuit i de les matances, no ha acabat d'esporguir-nos. Fa temps que estem acostumats als desfogaments retòrics dels jaumins toca-timbals.

FULMEN

Rehabilitació

Quaranta grans de most d'or o de grana faràn, tras l'avegot ben regular, un trago llarg de l'eina catalana posant un apoteosi a tot dinar.

La calç amb que'l pagès, totjust enveren, taca raims i pàmpols i sarments, pot ésser escrupol als xavals que esperen donar satisfacció a mals pensaments.

La cagamutxa que'ls fa fastigosos deshabillant-los del polsim blavós, no aixecarà l'estómac dels mocosos quan passin el rosari saborós.

Ara serà més gran la gelosia dels pagesos pels ceps inquietats d'arran del marge que fa companyia al camí-ral tot pors i soletats.

Ara el braç que s'estiri per hèurer la delícia d'un raim, no sab si obra les reixes d'un presiri, pot ésser l'esca encesa d'un nou crim.

Ara el cep que és plantat amb simetria als costers secs i als plans de regadiu, serà tractat amb més salameria: adobs, sofre i sulfat contra el *mildiu*...

Se pintaran amb olis ses ferides, s'arrencarà la escorsa microbial, se provaràn cent mil microbicides en ares de la guerra universal, que dóna set als braus de les trinxeres i al pagès trist, avui totpoderós, vindicant a les grapes matoseres, als fronts colrats del paria del terroç.

J. COSTA I POMÉS

El «petardo»

—Deu tenir la sofra mullada...
—I tal?... Sempre fa llufa!

Serà curiós...

SERÀ curiós de veure si a les Corts el senyor Cambó, l'home quasi apocalíptic del banquet kolossal, se mostra tan tremendo com an el àpet.

Serà curiós de comprovar si els homes de la «Lliga» empleen al Parlament aquesta vegada, el mateix tò de *implacable hostilitat* al Govern que emplearen aquí diumenge passat.

Serà curiós veure si els derribadors de Govern se tornen *agradadores de todos los Segismundos*, una vegada posats a Madrid.

Serà curiós de comprovar si les teories exaltades s'evaporen i perden força en el viatge, com els vins que van a Amèrica.

Serà curiós de veure els equilibristes dels lligueros que han estat en concomitancies amb els centrals i ara hauràn d'arrugar les celles.

Serà curiós de comprovar el canvi de *frente* que pot-ser s'operava en l'home florènt de les astucies ofensives.

Serà curiós de veure que, malgrat els anuncis solemnes i els vaticinis esgarriñosos, no passa res, res, però res.

Serà curiós de comprovar que la política acomodaticia de la «Lliga» és completament bifacia.

Serà curiós de veure la rialla mefistofèlica d'en Romanones, etern maquiavèlic temptador en la tragedia del Faust espanyol.

Serà curiós de comprovar el somriure hermètic i plé d'enigmes d'en Prat de la Riba, que s'estarà de panxa al sol, tot remenant fitxes i tocant timbres.

Sí, sí; serà curiós de veure i de comprovar tot això. Però també farà bó de contemplar com el poble s'arrosarà d'espallles enfront dels farsants.

Però, a dir veritat, nosaltres més ens estimariem que el poble aquell dia en fés una de *sonada*.

Dia de reivindicacions i de justícies serà aquell!

Dia de redemció i de foc! Sagrat dia de les sentències complertes!

Serà curiós de veure, serà curiosíssim de comprovar, quan aquell dia arribi, el càstic d'aquells que l'hauràn fet possible.

«Dia d'ira serà aquell!»

Salvador Goñi

va apoyar la generosa Amanda de amnistia de Gabriel Alomar escribimos hoy estas líneas.

Hace algo más de un año, se publicaba en Huesca un semanario rebeldísimo que se titulaba *Talión*. Redactaban aquella hoja excomulgada y anticristiana unos cuantos amigos míos, jóvenes de quince a veinte años, que se llamaban Goñi, Ayala, Biescas, Maurín, Lacambra, Citoler, Buisán, Lasierra, Jarne, Lerendegui, Frago, etc. *Talión* tenía por dogma estas palabras implacables: «ojo por ojo, diente por diente». Y todos los números salían ardiendo, excitando a la revolución y al magnicidio. Aquellos valientes, después de haberse ju-

gado la libertad escribiendo cosas nefandas, se jugaban la vida pegándoles en las espaldas de los requetés los ejemplares de su periódico y empapelando con ellos las puertas y las paredes de la iglesia de la Compañía de Jesús. Yo estaba orgulloso de aquellos discípulos. Los caciques trinaban de ira. Las beatas pedían para ellos puniciones y castigos bíblicos. Si Melquíades Alvarez leyó un artículo escrito contra él por Marín y titulado: «Vete a hacer puñetas», los pelos se le debieron poner de punta. Pues bien: aquella juventud, que hubiera redimido a Huesca y a Aragón, si no fueran irredimibles, se halla actualmente desorganizada y dispersa. Los caciques soplaron sobre la nube para deshacerla y para evitar que la tempestad estallara. La tormenta, sin embargo, estalló. Pero sobre las cabezas de los dioses. Y Goñi y Ayala fueron a la cárcel, en la que continúan aún. Y Lacambra tuvo que largarse a la Argentina para no correr la misma suerte. Yo me hube de marchar a Francia para que la Guardia Civil no me condujera atado con codo a Huesca. Y los demás tuvieron que optar entre esconderse o huir. La suerte de los que nos hemos visto obligados a emigrar y a expatriarnos no es tan penosa. Pero, la de los que hace meses y meses que se hallan privados de libertad es tristísima, y debemos, ya que no podemos exigir, impetrar para ellos misericordia. Cuan dignos de ella son, no sabría mi pluma encarecerlo bastante. De José Ayala Lorda hemos hablado ya alguna vez, y volveremos a hablar. Hoy diremos cuatro palabras de Goñi.

Salvador Goñi tendrá veinte años escasos. Es un muchacho largo y enjuto, que acaba en una punta dorada, como una vela que arde, como una vela que alumbraba las misas que dice su espíritu. Es sordo, lo que le ahorra oír muchas tonterías, y lo que le permite hacérselo más cuando le conviene. Tiene un testuz ancho y duro para acometer y para pensar. Tiene unos ojos que miran quinientos años adelante, que acarician lejanos ensueños. Tiene una boca displicente, de labios melancólicos y sabia en reniegos.

Cuando lo perseguían los caciques de Huesca, se escapó a Barcelona. Se refugió en mi casa. Llegó a la ciudad condal con cuatro o cinco pesetas en el bolsillo. Pues no se le acercaba ningún pobre que no le diera cuando menos un real. Por aquel entonces me escribió su padre quejándose de las exaltaciones de Salvador. «Lo que ha de hacer usted—le contesté yo—es estar muy orgulloso de haber engendrado a ese chico».

En cierta ocasión, unos amigos alegres se lo llevaron a una casa «non sancta» de Zaragoza. Una de las muchachas se encaprichó de Goñi y lo arrastró hasta su cuarto. Una vez allí, Goñi le echó un sermón a la chica sobre la miseria de su estado, la hizo llorar, lloró él también, le dió todo el dinero que llevaba encima, y se marchó sin haberse desabrochado un botón.

El año pasado lo hicimos hablar en un mitin que se celebró en el Casino de Cinegio para solemnizar el aniversario de la muerte de Costa. Su ingenuidad cautivó al auditorio e impresionó favorablemente al público que se le entregó enseguida. «Habla—dijo—en representación de los republicanos de Huesca. No creais que somos muchos. Apenas dos o tres. Pero, en nombre de ellos os digo que, para honrar a Costa, no hay que organizar procesiones cívicas, mojigangas y veladas. Lo que hay que hacer es la revolución, ¡coño!»

El único enemigo serio que tienen los caciques del Alto Aragón, es Salvador Goñi. Por eso lo guardan bajo llave esos malhechores que han hecho la soledad en la provincia de Huesca, que han convertido a Aragón en un cementerio. Y a eso, a la muerte y al vacío, le llaman el orden, le llaman la paz, según la tremenda frase de Tácito. *Ubi solitudinem faciunt, pacem appellant.*

ANGEL SAMBLANCAT

Un despilfarro

Si és veritat, com asseguruen els anglesos, que el temps és or, els espanyols tirem al carrer més pessetes en hores perdudes, que en municions totes les nacions que estan en guerra.

L'any passat corrien pressa una pila de problemes greus. Perquè no's donava pressa a reunir les Corts va caure en Dato i va pujar al poder en Romanones.

La opinió va quedar satisfeta. Li venia de dies i va conformar-se en esperar mesos. En Romanones no's va volguer trencar l'altra cama corrent, i va retardar tant com va poder les necessaries eleccions per a fer Corts noves.

Som als darrers de maig i ja tenim casi el Congrés i el Senat constituïts. Pel juny discutirem el Missatge de la Corona, i com que la gent política se'n ha de dir quatre de fresques, ja tenim gatzara per a rato.

D'aquells problemes greus que ja existien l'any passat i que s'han enverinat des d'allavors, ni se'n parlarà. Quan els tocaria el torn d'ésser examinats, vindran las imperiosas vacaciones de verano i ho aplaçarem tot per a la pròxima tardor.

No és que no les veiem les coses i els perills, però és que no ens corre pressa el posar-hi remei. Ens passa com an aquell pare comodón que, repapat al balanci, contempla al seu nen enfilant-se per damunt les cadires.

—Aquest xicot caurà!... Aquest xicot s'escarlarà el cap! Aquest xicot...

Però no's mou del balanci i, efectivament, aquell xicot cau de la cadira i es fa un nyanyo com el puny.

I no serà xic tampoc el nyanyo que rebrà Espanya a no trigar gaire.

JEPH DE JESPU

SONATA XII

Diu que va anar tan bé, i és que aquests de la «Lliga» totes se les pensen; és a dir: totes se les pensa l'Agulló.

Conten que en Prat de la Riba, en Cambó i demés companys de causa, a en Pol el tenen com a unes ulleres de teatre. Que una cosa surt malament? Pol, això s'ha de disminuir. I en Pol fa mirar als lliguistes, lligaires o lligueros pels forats grossos i, és clar, veuen el fracàs petit, petit, petit...

Que és al revés, que la cosa ha anat bé? Pol, això s'ha d'engrandir. I en Pol fa mirar als seus pel forat petit i ho veuen tot gros; les puces semblen camells.

Unitat catalana!... Representem a Catalunya!... A Catalunya no hi han esquerres!... Home, home, senyor Cambó; que no ha llegit mai les faules de Isop, vostè? No? Doncs mal fet, perquè són molt instructives. N'hi ha una que explica d'una granota envejosa, la qual volent rivalitzar en corpulència amb un bou, comença a inflar-se, inflar-se, fins que feu un pet com un aglà i va quedar reventada. Vegi que no li passi això amb la «Lliga»; tingui present que les gents que pensen com a republicans i demòcrates són a la nostra terra doscents mil, el bou; comparats amb els cinc mil, la granota, que es tiraren els plats pel cap en el Park Güell.

En Junoy és deliciós: ara demana l'indult del nostre Samblancat, dient que té el gran mèrit d'haver-lo atacat an ell amb tota la rabia. Don Emili deu passar-se tot el dia llegint els Evangelis. Jo no perdo la esperança de veure'l morir crucificat, per redimir a Catalunya dels pecats d'en Lerroux, d'en Cambó i, naturalment, els propis.

Que fa riure aquest rentar, rentar no, aquest ensenyar roba bruta, porca i ficar-la al armari com si fós neta, que estan fent en el Congrés!

Va comprar vots? Millor! Va robar actes? Que viu! Va destituir alcaldes? Rei meu! Hi hagueren assassinats? Ningú com ell!

Després d'això, el president diu:

—El volen per company?

I responen:

—Sí!

Semblen unes oposicions a lloc-tinent de la colla del Barbut.

I en Romanones fa com si volgués derogar la llei de Jurisdiccions. Veurem... *Eres moro y no te creo.*

Verdún ferm; les embestides folles dels boches no poden res contra la gloriosa muralla dels pits francesos. Ara sembla que tiren contra Italia; se veu que necessiten una victòria per apaigavar els crits de les dones que demanen que els hi donguin pa i que els hi tornin els marits. Pobres proletaries, referent a lo según ja poden cridar ous a vendre!

I els pirates tornen a ésser davant de casa; a les costes de Garraf, a Vilanova, a Torredembarra, a Pollensa, a Cartagena, arreu, arriben bots carregats de naufragues, ensorrats per aquests taurons artificials cent voltes més crudels que els feu Déu nostre senyor.

Diu que a la plaça de toros hi ha un escamot de gent que's fa dir «Grupo Ojén», el qual escamot, a cada cavall que maten, fa la copa. Vui imitar-los; jo la faré a cada sumergible que faci el peix d'un modo definitiu.

MORITZ III

Un diputat bomber

El flamant i perfumat diputat per Vilademuls, l'ex-viatjant de comerç, Lluïset Ballbé, com que no se'n ha vist mai de més fresques, desde que té l'acta no fa més que encepagar.

Sabem també, entre altres coses, que una alta autoritat de Catalunya està molt ressentida amb ell, i amb raó, perquè li va dirigir un trist volant, recomanant-li a una senyora que desitjava resoldre un assumpte, qual volant va encapsalar-lo amb la democràtica salutació: «Señor Don», deixant-se en el tinter l'Excelentísimo.

I com que les altes autoritats no toleren que se les tracti com a un vulgar comprador de Minimax, d'aquí el ressentiment.

Home, home. Compris el *Manual de los tratamientos*, i així, una altra vegada, no ficarà els peus a la galleda!

En quant als mèrits d'en Ballbé, no en sabem més que'l d'ésser un bon venedor dels susdits aparells contra incendis. Serà per això que els empordanesos, sempre irònics i oportuns, li diuen ja el diputat bomber.

Emperó, tal com marxen les coses, potser pugui, en Ballbé, donar fè de vida en plè Parlament. Això de la «neutralitat de la covardia», que diu en Lerroux, al millor dia pot donar ocasió a un foc... d'encenalls. I, si això arriba, serà amb lo únic que's podrà lluir el protegit d'en Pere, puix, com a orador, no més sab parlar de sulfat de coure, i encara deixant-se de mentar l'excelentíssim preu de 2'40 pessetes a que l'ha facturat el Govern.

Aquesta ha sigut la seva única habilitat, i encara no ha sortit del seu cap, sinó que li fou aconsellada per en Romanones. I ara, per culpa de l'entremaliat i habilitós comte, els vinyaters de l'Empordà, indignats pel timo electoral, pel procediment del sulfat, el volen penjar d'un arbre per a escarment i exemple de futurs candidats.

Res, que no n'encerta ni una, el diputat bomber!

TENU

CRIT D'ALARMA

Però no heu reparat quines sorpreses ens dona, aquesta guerra abominable? Va començar, com tot el món recorda, per la frontera belga; d'allí, ràpida, invadí el camp francès; als quatre dies prenia peu a Serbia i a Alemanya; després s'hi barrejaven la gran Rússia, i el Montenegro i l'Àustria, i al darrera, l'Egipte, i detras d'ell, Italia, i saltaven espurnes cap a Grecia, i hi entrava Bulgaria, i s'hi ficava el turc... i així, fent via, la Discòrdia malvada, una volta ha tingut tota la Europa complicada en la dansa, ha dat un petit tom, i ¿on se presenta? A la Mesopotàmia!...

Aquest mot no us diu res, amics caríssims? No us remou, en el fons de les entranyes, aquells purs sentiments que el vetust Fleury hi ha deixat adormits com un solatge? Ah, la Mesopotàmia!... No us recorda, el seu nom misteriós, aquelles pàgines que, en blanc pergamí envoltades, varen ésser l'encant de nostra infància?

Entre el Tigris i l'Eufrates, els dos grans rius que banyen la comarca, i no molt lluny del siti on, segons conten, la regia Babilònia un jorn va alçar-se, hi ha el «solar» llegendari, el solar de la vella raça humana, el lloc d'emplaçament del celeberrim Paradís terrenal, on, una tarde, Jehová, amb un senzill grapat d'argila, fabricà al pare Adam, soca sagrada de l'arbre genealògic d'aquest remat que'l món ompla a hores d'ara.

I digueu-me; nosaltres, fills llegendaris d'aquell home famós ¿podem amb calma tolerar que avui quatre *sinvergüenzas*, pel gust de fè el salvatge, vagin a armar bronquina precisament a un lloc que és com la casa pairal de la família? ¿Hem de permetre que allí hi hagi batalles, i es trepitgin les hortes i una bala extraviada talli, pot-sé, un rebrot de la pomera que un jorn al pobre Adam costà tan cara?

No! Tots els que tenim sentiments dignes i rendim al passat tendre homenatge, havem de protestar com un sol home contra aquest atropellament intolerable. Si la guerra, amb ses dures exigències, troba que necessita fer desgracies, que les faci en bona hora on li dongui la gana. Que cremi les ciutats més grans i belles, que tiri a fons les naus més admirables, que arrasi catedrals i palaus regis, i museus, i hospitals, i ponts i fàbriques; que espatlli lo que vulgui, si és que espatllar li agrada; però, per Déu, que tingui la cordura, ja que el món és prou ample, de respectà els rosers, i les gardenies, i les cols i els tomàquets de lo que en temps remots va ésser la torre dels nostres venerables primers pares!

C. GUMA

ELS TAURONS

TOT-HOM ha vist ja als pobres naufragues, víctimes de la crueltat de aquesta actual guerra submarina.

Els navegants corrien abans un seguit de perills: la boira, les tempestats, els esculls, etc., etc. Són homes que's juguen la vida quan deixen el port; són els que abandonant la llar per a guanyar-se les caixalades, ens posen en comunicació amb totes les demés terres del món. I ara contra aquests va la furia dels imperis centrals.

Mireu: quan un submarí se llença contra el Lusitania i li escup el seu torpeu, com un escorçó llença son verí, i el tomba, hi ha una mena de grandiositat en el fet: és David trencant la closca a Goliath; però aquest torpedeja unes pobres bric-barques, unes gràcils goletes, que dic torpedejar, pujar a bordo i un cop allí cremar-les, fer-les explotar, no té nom...

Quin mal poden fer-los-hi als aliats, destruint uns vaixells petits, petits? Aquests vaixells que semblen gavines.

En fi, ja hi estem acostumats a que els homes de la cultura matin dones i criatures. Com els taurons de veres, s'ho mengen tot.

La confiança en Jesús

El senyor Tartuf, membre il·lustre de totes les associacions catòliques masculines i soci fundador de la «Defensa social», va distingir-se tota sa vida per la lletja costum de deixar diners al vuitanta per cent.

Aqueix pecat de l'usura el tenia tan arrelat el senyor Tartuf, que no parà fins aconseguir «pagar» firmats de tots els fills de casa bona, als quals proporcionava, per sota-mà, además de quartos, matorràngues de preu per a que'ls els fessin gastar aviat. Sis-

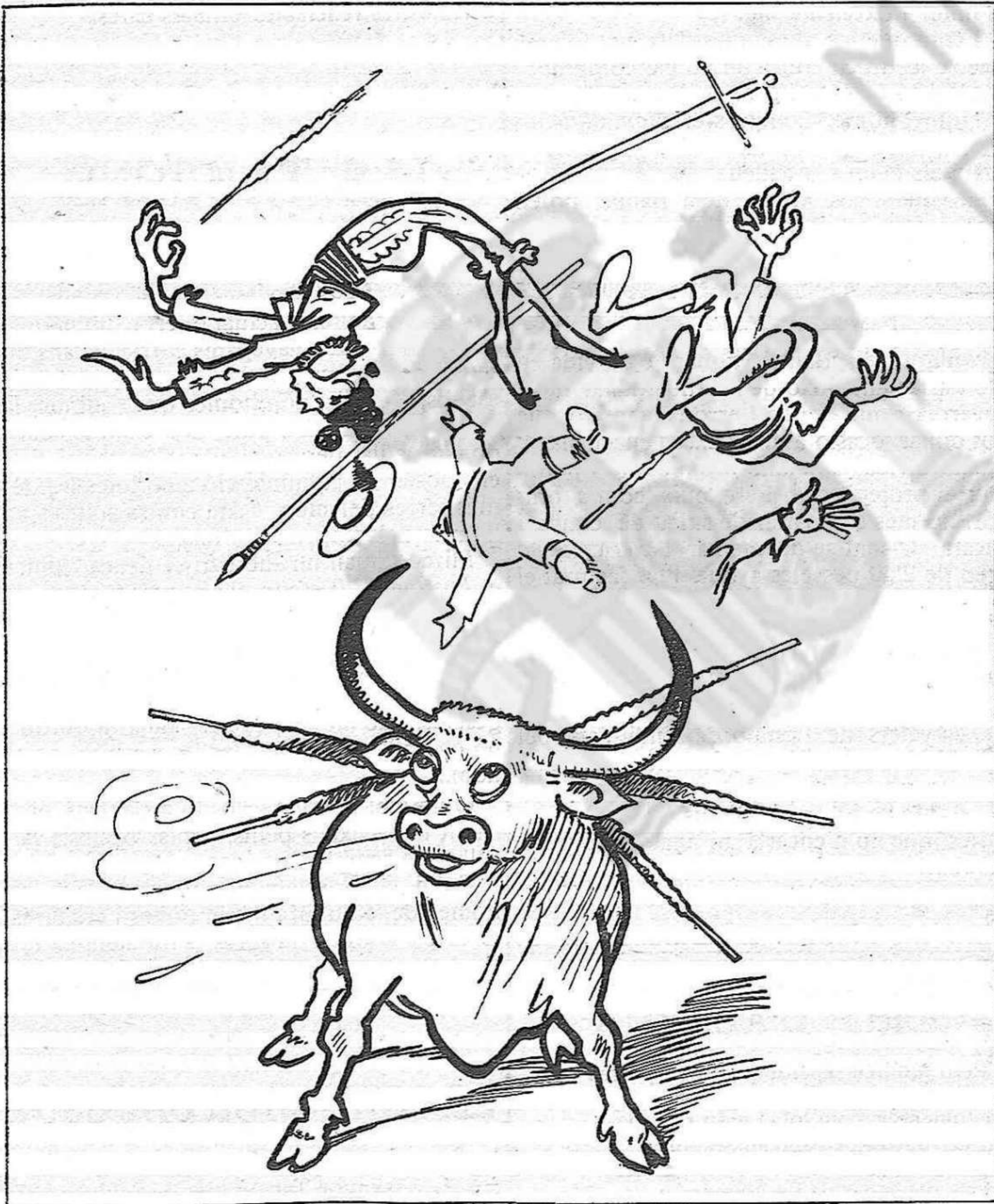
Una comedia d'èxit sorollós, a Madrid

"LA CIUDAD ALEGRE Y CONFÍADA"

En Benavente (a tots els espanyols).—Jo soc el pare de la criatura, però que consti que la criatura no és filla meva, sinó filla vostra.

Començament de temporada

El brau.—Arri, us està bé!... Qui no vulgui pols que no vagi a l'era.

tema que li anava molt bé, per a continuar exercint la seva fastigosa indústria.

Quan els fills de casa bona, al arribar el venciment no podien liquidar, es feia firmar un altre «pagaré» de doble import, per a

pagar quan heredessin; i a la mort dels pares de les víctimes es veia doblat el capital.

I vingué un dia que el senyor Tartuf es trobà molt malalt. Tan malalt, que demanà un capellà per a que l'ajudés a bé morir.

—Me moro!—deia, posant els ulls en blanc.

—Coratge!—responia el mossèn.—Tingui confiança en Jesús, que ha de salvar-nos a tots.

—No!... En Jesús, si que no.

—Com!... Vostè no dona crèdit a les paraules de Jesús?

—No! Mai!

—Per què?

—Jo me'n guardaria bé de donar crèdit a un Fill que té un pare... Etern!

ADELÍ

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 19 AL 25 DE MAIG DE 1916

Per terra

Torna a estar formidablement encesa la batalla de Verdún. Els atacs i contraatacs se repeteixen i barregen per una i altra banda. Els alemanys han pogut entrar a la població de Cumières, i els francesos han tornat a entrar al fort de Douaumont, o, millor dit, en ses runes, però els alemanys l'han recuperat després. En conjunt, el nou i furiós atac alemany ha començat.

Al front italià la guerra acaba de pendre nou aspecte. Ha començat una gran ofensiva austriaca al Trentí. En la primera empenya, els austriacs han lograt alguns èxits, entrant en territori italià; però cal creure que molt aviat seran continguts.

A la Mesopotàmia hi ha hagut fets importants. Russos i anglesos han entrat en contacte. Els primers segueixen acostant-se a la ciutat de Mossul, i els segons avancen cap a Kut-el-Amara, d'on són molt aprop.

Per mar

Una canonera italiana ha enfonsat una canonera austriaca a l'Adriàtic, caient presoners els seus tripulants.

Al Mediterrani, gran activitat dels submarins austriacs o alemanys. En canvi, els submarins russos i anglesos enfonsen vapors alemanys al mar Bàltic.

Per l'aire

L'activitat aèria segueix essent grossa. Han estat abatuts nombrosos avions. Però no hi ha hagut cap fet especialment remarcable.

N el dinar regionalista del Park Güell s'hi destrocaren 1,250 pollastres.

Ja és aviram.

Però vaja, encara s'ha quedat curt en Poi.

Podia anunciar-ho a tall de portugués:

«2,500 ales de pollastre.»
Hauria sigut més Kolossal.

Pobre Romanones!

Els socialistes espanyols han menaçat amb una vaga general, per si dintre d'un mes el Govern no ha solucionat el conflicte de les sub-sistències.

Es lo que dirà el coixet:

—Quina gent!... Ara que és quan se guanyen quartos, ara se'ls acut tenir gana.

Diuen de Madrid que està anunciada per aquest vespre en el «Círculo de la Unión Mercantil» una conferencia a càrrec del senyor Lerroux.

Mal fet, home; això és donar peixet a les bes-canteries del enemic.

Ara diràn: Veieu, a la Unió Mercantil... si tot lo d'ell és qüestió de negoci!

Onze vaixells mercants han sigut tirats en dos dies a pïco, per un submarí austriac, davant les nostres costes.

Onze?

Maliatsiga l'uber alles!

Què esperen per a fer la dotzena?

Gran èxit ha obtingut la companyia francesa de vaudeville, en el «Teatre Espanyol».

Segons els diaris, entre la selecta concurrència que ha assistit a les vetllades s'hi ha trobat lo millor de la nostra aristocràcia: les famílies de Sicart, Arnús, Marqués d'Allella, etc., etc., moltes d'elles amb les nenes.

Visca el vaudeville! Però en francès, això sí; encara que no l'entenguin tant, és més distingit... i més moral.

En Cambó ha fet veure al Congrés que se les tenia amb l'Alba. Però, per ara no'ns ha convençut. Tots estem en el secret. I si no apreta més, farà un paper ridícol. Anem a dir que els lligueros baden bastant.

I d'això ell se'n refia.

Ave, Regàs! els lligeros te saluden. Per gracia i sabiduria teva, l'organització de la «Lliga» ha resplendit ben alta!

En Regàs ha entrat a la Confraria.

En Prat i en Pol, tot guardant-se d'en «Xenius»—que en qüestió culinària no fa més que somniar fruites—li donen l'enhonorabona. I en Pol afegeix a cau d'orella.

—Compare reporter, molta cura i la gran vigilància amb l'armari del pa!

Diuen els mauristes que en Benavente ha ingressat en el seu partit.

No hi tenim res a dir. Que s'en apuntin tres.

En Grañé fou quasi objecte d'una agressió. I aquesta vegada per mor de la dissolució de la brigada eventual.

Ara si que pot ben dir que això de les brigades se presta a moltes eventualitats.

Es una mica estrany, però es veritat. Ja fa un mes que'l senador per Lleida, don Emilio Junoy no ha fet cap canvi d'idees polítiques.

Encara no s'ha fet conservador.

Estarà malalt?

L'homenatge an en Rius i Tauler va ésser una mica esquitit i massa senzill.

Es lo que deuriem pensar els organitzadors. Si l'ha de presidir el fill, ja està bé un homenatge casulà.

No ha anat endavant la dissidència que's deia iniciària en el partit lliberal l'Alcalá Zamora.

Sembla, segons diuen, que aquest, que's una mica vacil·lant, dubta i no s'atreveix.

Sí, vaja; ja ho entenc entre Alcalá i Zamora se queda a Guadalajara!

Ja s'en penedirà!

En Bertrán i Musitu, va atacar al Congrés la política electoral del Govern a Catalunya.

¡En Bertrán i Musitu!

¡ja és estar de broma, ja!

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a